

Reactie op de Raadsconsultaties Waddenkustgemeenten op de Gebiedsagenda Wadden 2050

De bijlage bevat de vragen die per Raadsconsultatie zijn gesteld. In het hoofddocument zijn ze geclusterd en per vraag veelal met een verwijzing naar de relevante passages in de aangepaste de Ontwerp Agenda voor het Waddengebied.

→ is antwoord per vraag meestal met tekstverwijzing

Per cluster van vragen is een algemene reactie in cursief gegeven.

ALGEMEEN BEELD

Brede steun vanwege:

- Leefbaarheid, bereikbaarheid en economie zijn belangrijke hoofdstukken, ten opzichte van een PKB-achtige benadering → Balans economie en ecologie.
- Zorgvuldig met natuur, landschap en cultureel erfgoed omgaan.
- Integrale benadering van de kuststrook.
- Governance structuur, biedt mogelijkheden voor gebiedsgerichte trajecten.

Algemene Aandachtspunten:

- Het gaat om zaken regelen in het Uitvoeringsprogramma.
→ *Extra hoofdstuk 7 'Doorkijk naar het Uitvoeringsprogramma' opgenomen, plan van aanpak gereed is al klaar en er worden al meerdere projecten in voorbereiding genomen. Het Uitvoeringsprogramma is één jaar na ondertekening gereed.*
- Meerwaarde van onderschrijven goed uitleggen.
→ *Hoofdstuk 1 aangepast en Voorwoord opgenomen*

GESTELDE VRAGEN EN ANTWOORDEN

PROCEDUREEL

Instemming

- Vraag over vervolg en invloed raden en dan. Hoe worden wij gehoord?
Via de vereniging van Waddenzeegemeenten en via hun vertegenwoordiger in de Stuurgroep Gebiedsagenda en het Regiecollege Waddengebied (RCW-adviezen) zijn de belangen op bestuurlijk niveau ingebracht. Via de informele consultaties hebben de Gemeenteraden rechtstreeks hun inbreng geleverd.
→ *Hoofdstuk 1 en het voorwoord zijn deze vragen verder verduidelijkt.*
- en verder:
→ *Via Raadsinformatie brief ontwerp Agenda (voorjaar) en daarna wensen en bedenkingen na zomerreces.*
- Wordt alles een op een opgenomen?
→ *De inhoud wordt in beginsel opgenomen, op een manier die past in de formule van een Gebiedsagenda. Als er verschillende wensen leven, die strijdig zijn dan wordt een afweging gemaakt. In dit ontwerp zijn de belangrijkste dilemma's benoemd.*
- Wat kunnen wij als gemeenteraad (Pact van Marrum, defensie bepalen al de speelruimte), alles ligt toch een beetje vast.
→ *Sommige zaken liggen vast, maar de informele consultatie wordt waar mogelijk meegenomen, de tekst is op veel plaatsen ook aangepast.*
- Wat heeft Den Helder ten opzichte van Delfzijl bijvoorbeeld?
→ *Dit betreft vele onderwerpen, zoals bijvoorbeeld opzet een gemeenschappelijke voorstellen*

het Waddenfonds, integrale kustontwikkeling ect.. Ook is er veel samenwerking tussen de havens, bijvoorbeeld op het gebied van certificering en ontwikkeling van waterstof economie.

- Er was veel commentaar vanuit de Waddeneilanden, hoe is dit verwerkt? *De bezwaren zijn weggenomen, vooral door verduidelijking van de werking van de Agenda in hoofdstuk 1.*
- Is de brief met kritiek van de CWN bekend en wat wordt daar mee gedaan?
→ *Van beide partijen zijn de vragen serieus genomen en verwerkt, wat leidde tot aanpassingen in de tekst, vooral in hoofdstuk 1 en 3. Er zijn leidende principes voor de Waddenzee toegevoegd (3.2.2) en natuur en economie (3.2.3) en de Hoofdoelstellingen worden in de NOVI verankerd. De ministers hebben de brief inmiddels beantwoord waarin de verankering in de NOVI wordt toegezegd. CWN heeft vervolgens ingestemd met het positieve advies van het Omgevingsberaad over de Gebiedsagenda en aangegeven in de nieuwe governance structuur te willen participeren. De Waddenvereniging deelt het CWN¹ standpunt niet. Als straks de instemmingverklaring wordt ondertekend, dan zal CWN dat niet namens de Waddenvereniging doen. Het advies van het Omgevingsberaad gaat daar ook op in.*
- Wat als niet alle gemeenten instemmen?
→ *Mocht zich dat voordoen, ontstaat er een ongelukkige positie voor de Waddenzeegemeenten in de nieuwe Governancestructuur. De vereniging zal dan met nadere voorstellen komen.*

REIKWIJDTE

Internationaal

- Hoe ziet de afstemming er uit met Duitsland en Denemarken?
- Is er naar samenwerking met Duitsland / Denemarken gekeken?
- Mist de Eems Dollard regio. Wat vindt Duitsland er van en zijn er mogelijkheden voor aansluiting met Duitsland.
→ *Leidende principe 3.2.4 aangescherpt en H6.3 Internationale samenwerking toegevoegd, eerste alinea Denemarken, Duitsland en tweede paragraaf is Eems-Dollard*

De Gebiedsagenda werkt conform de hoofdrichting van de trilaterale samenwerking voor de bescherming van de Waddenzee. De internationale samenwerking werkt met regeringsverklaringen in een cyclus van 4 jaar. Via het Bestuurlijk Overleg Waddengebied kan invloed op de agendering worden uitgeoefend. De samenwerking in de Eems-Dollard is per verdrag geregeld blijft gecontinueerd.

Begrenzing

- Zijn de grenzen van het Waddengebied hard?
→ *H1 paragraaf Afbakening en begrenzing*

De grenzen van de Waddenzee en Noordzeekustzone zijn eenduidig, maar de begrenzing van het Waddengebied hangt af van de relatie per domein met de Waddenzee. Voor tal van domeinen is er geen relatie, maar voor licht, landschap, zoute kwel, waterveiligheid, toerisme of havenactiviteiten is die relatie er wel. Waddenzee en Noordzeekustzone zijn beleidsmatig één geheel.

Ontwikkeling of beheer

- Gaat het vooral om innovaties/ontwikkelingen of ook beheer?
→ *H1 paragraaf Agenda voor het Waddengebied en 6.3 Beheerautoriteit*

De gebiedsagenda gaat in op zowel innovaties als op beheer.

---

¹ Coalitie Wadden Natuurlijk is een samenwerkingsverband van Vogelbescherming Nederland, Stichting Wad, Waddenvereniging, Natuurmonumenten, Groninger Landschap, Fryske Gea en Landschap Noord-Holland.

INHOUDELIJKE THEMA'S

Natuur

- Beschermen van natuur is de hoofddoelstelling voor de Waddenzee. Vraag over hoogwatervluchtplaatsen voor vogels en discussie over fietspad over de dijk. Kan dit kan op een goede manier opgelost worden?
- Als vogelaar zie ik soms enorme drukte op Texel. Vergelijkt met drukte in A'dam. Maak me daar zorgen over. *De natuur moet hier niet onder leiden.*
→ Hoofdstuk 3.2 Leidende principes voor handelen: paragraaf 3 Ecologie en economie versterken elkaar & paragraaf 4 Oplossingen zijn altijd integraal.
- Bescherming van de Waddenzee is belangrijk. Er is kans dat economische ontwikkelingen dat in de weg staan.
→ Hoofdstuk 3.1 Hoofddoelen zijn verder uitgewerkt en verduidelijkt.

Natuur is en blijft de hoofddoelstelling van de Waddenzee en Noordzeekustzone. Voor het Waddengebied gelden ook hoofddoelstellingen voor economische sectoren en deze zijn afgestemd op de hoofddoelstelling van de Waddenzee. Medegebruik is alleen mogelijk als de natuur niet wordt aangetast, hoofddoelstellingen voor het Waddengebied zijn daarop afgestemd.

Economie en ecologie

- Is de hoofdstukindeling op volgorde van belangrijkheid?
Nee, maar natuur is wel als eerste benoemd, omdat het de hoofddoelstelling van de Waddenzee is.
- Hoe krijg je de balans tussen ecologie en economie?
→ 3.2.3 Ecologie en economie versterken elkaar, werkt dit thema verder uit, waar vooral de dialoog centraal is gezet.
- De regio moet met oog voor de natuur wel verder kunnen.
→ Hoofdstuk 3.1 Hoofddoelen, door de hoofddoelstelling van de Waddenzee als natuurgebied en hoofddoelstellingen voor het omringende gebied beide te benoemen en onderling af te stemmen en daar een werkwijze voor af te spreken 3.2 Leidende principes voor handelen.
- Hoe zit de visserij in de gebiedsagenda?
→ Hoofdstuk 4.7.4 Visserij is verder uitgewerkt. De visserij sector neemt het initiatief om tot een overkoepelende lange termijn visie te komen. In hoofdstuk 7 over de uitvoeringsagenda is hiervoor een project opgenomen: 9. Integraal beheeroverleg visserij.
- Wanneer het over landschap gaat, binnendijs of buitendijs; geeft de agenda geen belemmeringen voor ontwikkelingen op de vaste wal?
→ 4.2 Landschap en cultureel erfgoed, strategie 3. Er is een Cluster venster benadering afgesproken. Daarbij zijn geen ontwikkelingen op slot gezet door een procesafspraken te maken, waarin de provincies de regie nemen: 3.3 Ruimtelijke vertrekpunten, paragraaf Waddenatelier

Voor de Waddenzee en de Noordzeekustzone is de natuur- en landschap als hoofddoelstelling. Voor het Waddengebied gelden ook hoofddoelstellingen voor economische sectoren en deze zijn afgestemd op de hoofddoelstelling van de Waddenzee.

Energietransitie

- Vensters en clusters: relatie met RES: Bestuur informeren dat dit tegengestelde belangen kan veroorzaken.

→ 4.4 Energietransitie, strategie 2. Deze zorg wordt onderkend in lopend RES traject meegenomen.

- Over het onderdeel Landschap en Energie, de provincie staan er verschillend in (bv windenergie) hoe wordt dat in de agenda samengebracht?
→ De provincies nemen hierin de regie: 3.3 Ruimtelijke vertrekpunten, paragraaf Waddenatelier. Ook wordt een Energieverkenning opgesteld 4.4 Energietransitie, paragraaf 4.4
- We moeten oppassen dat we met de energietransitie geen dingen doen die niet goed zijn voor de Waddenzee.
→ 4.4 Energietransitie,

De energietransitie heeft invloed op het landschap. Aan de andere kant heeft zeespiegelstijging en klimaat zo'n grote invloed op natuur en landschap, dat het Waddengebied een voorbeeld rol in de energietransitie zou moeten spelen. De gebiedsagenda geeft een leidraad om de ruimtelijke kwaliteit te versterken en omschrijft een venster- cluster benadering. Vensters zijn het open landschap en de clusters de industriehavens Den Helder, Harlingen, Eemshaven en Delfzijl. In de clusters zijn hogere windmolens mogelijk. De visserijhavens Lauwersoog en Den Oever vallen niet onder de clusters.

In hoofdstuk 7.3 is hier een uitvoeringproject over opgenomen.

Hoogwaterbeschermingsprogramma

- Wat is relatie met hoogwaterbeschermingsprogramma
→ Hoofdstuk 4.3 Klimaatverandering, laatste blz: Integrale gebiedsaanpak en verkenning meekoppelkansen bij projecten hoogwaterbeschermingsprogramma of waterhuishouding
- Vraag over dijken en natuurontwikkeling. Hoe ga je met de natuur om?

Gedurende de looptijd van de Gebiedsagenda zullen veel keringen worden aangepast. De waterschappen zijn vaak bereid om met een integrale benadering een multifunctionele kering te ontwikkelen. De belanghebbenden voor andere functies zullen wel de meerkosten moeten laten financieren en ook zal er een breed draagvlak voor nodig zijn. Aangezien dit een veelal langjarig proces vergt, is het raadzaam om vroegtijdig een visie op de maritieme zone rond de kust te ontwikkelen. In hoofdstuk 7.4 is een Onderzoek naar de langetermijneffecten van zeespiegelstijging op de morfologie, inrichting kustgebieden en de natuur en 7.6 Integrale aanpak kustzone toegevoegd.

Havens en bereikbaarheid

- Vaardiepte van de boontjes moet gewaarborgd blijven
- Wat betekent de Gebiedsagenda over baggeren van vaargeulen.
- Vraag over visjagersgaatje naar Den Oever. Kan deze verdiept worden?
H 4.6 Bereikbaarheid strategie 1, de bereikbaarheid via vaargeulen wordt gegarandeerd voor de huidige diepten en breedten, verdere verdiepen zijn niet toegestaan, gelet op de hoofddoelstelling van de Waddenzee
- Uitbreiding Haven van Den Helder.
→ *H 4.7 Havens, strategie 2. Uitbreiding van havens in zee worden niet toegestaan vanwege de hoofddoelstelling van de Waddenzee. Eventuele uitbreiding van havens vindt landinwaarts plaats.*
- Wat is verschil tussen haven van Den Helder en van Den Oever
→ *Den Helder is een industriehaven en Den Oever is een visserijhaven, dat maakt verschil voor de Cluster venster benadering (zie antwoord bij Energietransitie)*
- Laatst liep er een vrachtschip bij de Razende Bol vast.
→ *Het is de verantwoordelijkheid van de kapitein om veilig te varen, de vaargeul beheerder*

garandeert de maatvoering, conform de daarover afgesproken verantwoordelijkheden. De Gebiedsagenda brengt daar geen verandering in.

Voor de vaargeulen worden streefdieptes en baggerdieptes voor frequent optredende vaarroutes opgenomen. Deze dieptes blijven op de huidige maten gegarandeerd en zijn opgenomen in het Beheerplan voor de Rijkswateren (onderdeel van het Nationaal Waterplan). Tekst verder verduidelijkt.

Parkeren boorplatforms bij Den Helder

- Vraag/discussie over parkeren boorplatforms: binnen- of buitendijks; Zicht/landschappelijke waarde, horizonvervuiling.
- Wat gebeurt er met de locatie voor boorplatforms.
→ H 4.7 Havens, strategie 7

De gemeente Den Helder en Port of Den Helder willen de parkeerlocatie in de omgeving van de haven gebruiken. Boorplatforms worden hier tijdelijk geplaatst, als in de haven geen vrije locatie beschikbaar is. Hierover wordt verschillend gedacht. In het Uitvoeringsprogramma wordt naar een oplossing gezocht.

Transportroute grote schepen op de Noordzee

- Mist de actualiteit in de agenda, bijvoorbeeld hoe komt het met het verbod op de grote containertransporten.
- Kan gelet op de MS Zoë ramp grote schepen verplicht worden om de noordelijke route te nemen
→ *Is nu benoemd in H4.8 calamiteiten, kabinet komt nog met reactie op OVV rapport, die dan leidend is voor de Gebiedsagenda*
- *In Hoofdstuk 7.16 is een 'Vervolgactie beperking risico's van grote containerschepen boven de Waddeneilanden opgenomen'.*

Landbouw

- Verzilting
- Hoe zit het met verzilting vs inwisselen land voor energietransitievraagstukken?
- Leggen we ons neer bij verzilting?
→ *H4.7 Landbouw bevat 4 strategiën (1 t/m 4) om met verzilting om te gaan.*

Voor de landbouw wordt primair ingezet op behoud en versterking van de zoetwaterbel. Mocht dat onvoldoende soelaas bieden dan wordt gekeken of meer zout resistente gewassen geteeld kunnen worden.

Stikstof

- Heeft de stikstofproblematiek ook invloed op de gebiedsagenda
De gebiedsagenda heeft geen strategie over de stikstofproblematiek, is daar (nu) volgend in.

→ *H3.2 Leidende principes voor handelen, paragraaf 7. Adaptief werken in een dynamische omgeving. Er zullen zich in de toekomst vaker onverwachte ontwikkelingen voordoen, waar de Gebiedsagenda op kan inspelen.*

Kennis

- Kennis beter bundelen.
→ *Wordt onderschreven, wordt in nieuw hoofdstuk 5 opgenomen*

- Constatering in de discussie dat budget voor onderzoek versnipperd is en dat daar meer sturing voor nodig is.
→ *Nieuw hoofdstuk 5. Kennis als basis, strategie 1 en 2*

De eerste vier hoofdstukken geven aan waar kennis verder ontwikkeld moet worden. In hoofdstuk 5 zitten de voorstellen om de aansturing van onderzoek te verbeteren. In hoofdstuk 7.2 is een Verkenning kennishuishouding en opstellen integrale kennisagenda opgenomen.

PROCEDUREEL

Governance

- De nieuwe governance, komt er een laag boven provincie en gemeenten?
→ *Nee.*
- Uit het interview met Eenhoorn spreekt hij over gebrek aan afstemming en het vervolg.
→ *Hoofdstuk 6 Organisatie en doorwerking, omschrijft een sterk verbeterde governance.*
- De beheerautoriteit: zitten gemeente(raden) hier in?
→ *Nee, omdat de beheerautoriteit alleen betrekking heeft op organisaties de duidelijke verantwoordelijkheden hebben voor beheer, uitvoeringsvergunningen en monitoring op de Waddenzee zelf. Via het Omgevingsberaad zal afstemming door de Beheerautoriteit met de meest betrokken partners (inclusief gemeenten) worden gezocht.*
- Is Beheerautoriteit te vergelijken met soort omgevingsdienst?
→ *Tot op zekere hoogte wel, maar er liggen geen Gemeenschappelijke Regelingen aan ten grondslag. Over de taakomschrijving van de Beheerautoriteit is een overeenkomst gesloten.*

In de nieuwe governance veranderen de verantwoordelijkheden niet. Wel kunnen gemeenten meer invloed op het toekomstige beleid van andere overheden en stakeholders hebben omdat de besluitvormingslijn eenduidiger is geworden. Gemeenten zitten niet in de Beheerautoriteit, omdat in de Beheerautoriteit geen gemeentelijke instrumenten zijn ondergebracht. Het is inderdaad in zekere zin te vergelijken met een omgevingsdienst, maar er zijn ook fysieke beheertaken in ondergebracht.

Dit is in hoofdstuk 5 toegevoegd.

Evaluatie

- Is het een levend document?
→ *H3.2 Leidende principes voor handelen, paragraaf 7. Adaptief werken in een dynamische omgeving*
- Zijn er evaluatiemomenten?
→ *H6.4 Borging en communicatie, laatste zin: De gebiedsagenda heeft een looptijd van tien jaar. Vijf jaar na vaststelling vindt een evaluatie plaats.*
- De agenda is nu uitgewerkt tot aan strategieën. Hoe wordt het programma verder ingevuld en wanneer hoort de raad daar weer van?
→ *Er is een nieuw hoofdstuk toegevoegd: 7. Doorkijk naar het Uitvoeringsprogramma.*
- Hoe verhouden Helderse belangen van de veerverbindingen zich tot de planning 2050 en Building with Nature die op de korte termijn speelt.
→ *H 3.2 Leidende principes voor handelen, paragraaf 4. Oplossingen zijn altijd integraal.*
- 2050; te lange horizon?
→ *Er is bewust gekozen voor een gezamenlijke stip op de horizon, waar alle partners zich aan kunnen verbinden, maar de gebiedsagenda wordt na 5 jaar weer geëvalueerd.*

Het is inderdaad een levend document, met een voortschrijdend Uitvoeringsprogramma. De gebiedsagenda wordt om de 5 jaar geëvalueerd. De gemeenten zijn via de vereniging van Waddengemeenten betrokken in zowel het Omgevingsberaad en in het Bestuurlijk Overleg. De vereniging van Waddenzeegemeenten is een belangrijk orgaan om gemeenteraden te informeren.

Financiën

- Hoe is het geregeld met de financiën?
→ 6.2 Investeren in het Waddengebied
- Wie gaan de maatregelen, die in de uitvoeringsagenda komen, betalen en wie gaat dat monitoren.
→ 7. Doorkijk naar het Uitvoeringsprogramma
- Waar komt geld voor de beheerautoriteit vandaan; is Waddenfonds hier ook onderdeel van?

In veel gevallen zal het gaan om bestaande financieringsstromen. De winst zal vooral ontstaan uit het bijeenvoegen van bestaande geldstromen, maar beslissingen over financiën worden genomen bij het tot stand komen van de Uitvoeringsagenda. Extra kosten voor de organisatie van de Beheerautoriteit worden door het rijk gedekt. Het Waddenfonds is een investeringsfonds en er wordt geen beheer uit gefinancierd.

Afstemming

- Hoe verhoudt zich dit tot lokale projecten? Westerzeedijk. Programma Harlingen, Fries Programma Waddenkust
→ Nieuw hoofdstuk 6.1 Doorwerking, paragraaf Rol in het gebiedsproces
- Hoe hangt de gebiedsagenda samen met andere strategische stukken (energietransitie / omgevingswet / ....)
→ Nieuw hoofdstuk 6.1 Doorwerking, paragrafen Relatie met de Omgevingswet / Relatie met ander beleid en regelgeving
- Goede samenwerken in relatie tot de opgaven / plannen die er zijn (o.a. dijkverzwaring, energie ed. is belangrijk. En voor ontwikkelingen in de regio is geld nodig.
→ Nieuw hoofdstuk 7. Doorkijk naar het Uitvoeringsprogramma
- Samenhang is belangrijk, niet direct prioriteit

De Gebiedsagenda zorgt voor een betere afstemming met de genoemde programma's en projecten. Hiervoor zijn verschillende projecten in Hoofdstuk 7 toegevoegd.

Pijnpunten

- Waar zitten de pijnpunten?
→ Pijnpunten waren onvoldoende zichtbaar. Per thema zijn in hoofdstuk 4 de dilemma's toegevoegd.

Daar waar partijen elkaar hebben gevonden zijn deze verwoord in de geformuleerde strategieën en daar waar de direct belanghebbende partijen er niet uit kwamen wordt uitgegaan van het bestaande beleid en wordt een procesafpraak in het Uitvoeringsprogramma gemaakt. Per strategie zijn de pijnpunten in de vorm van dilemma's toegevoegd.

Bijlage: genoteerde vragen gesteld door raadsleden:

Harlingen

- Wanneer het over landschap gaat, binnendijs of buitendijs. geeft de agenda geen belemmeringen voor ontwikkelingen op de vaste wal?
- Is er naar samenwerking met Duitsland / Denemarken gekeken?
- Gaat het vooral om innovaties/ontwikkelingen of ook beheer?
- 2050; te lange horizon?
- Hoe is het geregeld met de financiën?
- Wat als niet alle gemeenten instemmen?
- Uitbreiding Haven moet mogelijk blijven
- Hoe hangt de gebiedsagenda samen met andere strategische stukken (energietransitie / omgevingswet /
- Vaardiepte van de boontjes moet gewaarborgd blijven
- Er was veel commentaar vanuit de Waddeneilanden, hoe is dit verwerkt?
- Leggen we ons neer bij verzilting?
- Zijn er evaluatiemomenten?
- Hoe verhoudt zich dit tot lokale projecten? Westerzeedijk. Programma Harlingen, Fries Programma Waddenkust?
- Hoogwaterbeschermingsplan
- Heeft de stikstofproblematiek ook invloed op de gebiedsagenda

Groningse gemeenten

- Hoe krijg je de balans tussen ecologie en economie?
- Zijn de grenzen van het Waddengebied hard?
- Hoe zit het met verzilting vs inwisselen land voor energietransitievraagstukken?
- Hoe ziet de afstemming er uit met Duitsland en Denemarken?
- Is de hoofdstukindeling op volgorde van belangrijkheid?
- Hoe zit de visserij in de gebiedsagenda? Waar zitten de pijnpunten?
- Kan gelet op de MS Zoë ramp grote schepen verplicht worden om de noordelijke route te nemen
- Constatering in de discussie dat budget voor onderzoek versnipperd is en dat daar meer sturing voor nodig is.

Op de vraag wat er in het uitvoeringsprogramma als eerste moet worden aangepakt, kwamen de volgende punten:

- Verzilting
- Energietransitie
- Samenhang is belangrijk, niet direct prioriteit

Noord-Hollandse gemeenten

Intro en welkom door Kees Visser

Inhoudelijke toelichting door Arjen Bosch

Vraag n.a.v. interview met Eenhoorn over gebrek aan afstemming en het vervolg.

Arjen verwijst naar de nieuwe governance en verschillen tussen o.a. RCW en BOW en OBW.

Vraag over de beheerautoriteit: zitten gemeente(raden) hier in?

Arjen: nee

Vraag: te vergelijken met soort omgevingsdienst.

Antwoord: ja

Vraag: waar komt geld vandaan

Arjen: via reguliere bijdragen van Rijk en provincies

Aansluitende vraag: Waddenfonds hier ook onderdeel van

Arjen: WF geeft geen geld voor beheer, wel voor investeringen

Vraag over hoogwaterbescherming

Arjen: wel degelijk relatie met HWBP

Vraag over dijken en natuurontwikkeling. Hoe ga je met de natuur om?

Kees Visser: balans tussen ecologie en economie. Je kan koppelen, voorbeeld van Waddenbaai in samenhang met havenambities. Evt. met bijdragen vanuit WF.

Vraag over veerverbindingen en Helderse belangen. Planning 2050 en planning BwN en hoe verhouden deze zich.

Kees: Pact van Marrum is uit 2017. Havenuitbreiding zeewaarts is niet mogelijk.

Noot Hannes: blijkbaar gevoelig onderwerp. IKW kent een majeure opgave met termijn 2026

Vraag over locatie boorplatform

Arjen: is geagendeerd voor uitvoeringsprogramma. Neem ik dus mee.

Vraag over baggeren van vaargeulen.

Arjen: bestaande maten blijven hetzelfde.

Vraag over vissersgaatje naar Den Oever. Kan deze verdiept worden.

Arjen: neem ik mee. Het gaat om de maten.

Aanvullende vraag/opmerking: laatst liep er een vrachtschip.

Toevoeging Visser: blijven zoals ze zijn.

Vraag over hoogwatervluchtplaatsen voor vogels en discussie over fietspad over de dijk. Dit kan op een goede manier opgelost worden.

Arjen: oplossing in goed overleg

Visser: overleg met HHNK. Specifiek bij vogeleiland geen fietspad.

Vraag als vogelaar: enorme drukte op Texel. Vergelijkt met drukte in A'dam. Maakt zich daar zorgen over.

Arjen: zorgen die breder leven.

Vraag over vervolg en invloed raden en dan. Hoe worden wij gehoord?

Arjen: breng het in via het Omgevingsberaad. Je kan iets voor elkaar krijgen via OBW en BOW

Vraag/opmerking: is het een levend document?

Visser: discussie over één project hoeft je dan niet meer te voeren bij nieuwe governance.

Document als soort onderlegger voor plannen. Het OBW dus.

Laatste vraag:

Wordt alles een op een opgenomen.

Arjen: worden gewogen en verwerkt via projectteam.

Vraag: wat kunnen wij als gemeenteraad (Pact van Marrum, defensie bepalen al de speelruimte).

Alles ligt tot een beetje vast. Wat heeft Den Helder ten opzichte van Delfzijl bijvoorbeeld.

Visser: wij zijn er allemaal bij geweest. Betekent niet dat alles onmogelijk is.

Opmerking: voor 99% ligt alles al vast.

Visser: ingebrachte punten geven ons de duw om ons hard te maken voor punten die wij van belang vinden.

Vraag/discussie over parkeren boorplatforms: binnen- of buitendijks. Zicht/landschappelijke waarde, horizonvervuiling.

Visser: het gaat specifiek om het parkeren. Uiteindelijk gaat het om een economisch belang voor Den Helder.

Vraag: wat is verschil tussen haven van Den Helder en van Den Oever.

Arjen: Den Oever is vishaven en Den Helder een zeehaven. Cluster- en vensterbenadering is het belangrijke verschil. Daarnaast verschil in werkgelegenheidsafhankelijk. Het gaat om bereikbaarheid en dus de diepte.

Visser ter afsluiting: NH is goed betrokken: Loggen, Visser, burgemeester Texel in de nieuwe governance. Vergelijkbare opmerkingen uit Delfzijl en Harlingen. Besluitvorming in BOW. Komt zeker terug in dit 'theater'.

Mijn slottip: we moeten in projectteam afspreken hoe we de terugkoppeling n.a.v. de informele consultatie doen. M.a.w. niet alleen wel/niet verwerken in tekst maar expliciet terugkoppelen met antwoord/afweging/tekstwijziging enz.

Analyse n.a.v. diverse vragen en opmerkingen: wat wordt eigenlijk de speelruimte in het kader van de GAW t.o.v. vastgestelde planen. Iets om nog wat over op te nemen in de GAW?

Noardeast Fryslân

Koonstra:

Over het onderdeel Landschap en Energie, de provincie staan er verschillend in (bv windenergie) hoe wordt dat in de agenda samengebracht?

Visser:

1 De nieuwe governance, komt er een laag boven provincie en gemeenten?

2 Mist de Eems Dollard regio. Wat vindt Duitsland er van en zijn er mogelijkheden voor aansluiting met Duitsland.

Lammering:

Beschermen van natuur is de hoofddoelstelling voor de Waddenzee. Is de brief met kritiek van de CWN bekend en wat wordt daar mee gedaan?

Vd Veen:

Wie gaan de maatregelen, die in de uitvoeringsagenda komen, betalen en wie gaat dat monitoren.

Hartekreten:

Vd Veen: Goede samenwerken in relatie tot de opgaven / plannen die er zijn (oa dijkverzwaring, energie ed. is belangrijk. En voor ontwikkelingen in de regio is geld nodig.

Lambers: Bescherming van de Waddenzee is belangrijk. Er is kans dat economische ontwikkelingen dat in de weg staan.

Braaksma: De regio moet met oog voor de natuur wel verder kunnen.

Koonstra: We moeten oppassen dat we met de energietransitie geen dingen doen die niet goed zijn voor de Waddenzee.

Vd Tol: De agenda is nu uitgewerkt tot aan strategieën. Hoe wordt het programma verder ingevuld en wanneer hoort de raad daar weer van?

Klinkenberg: Mist de actualiteit in de agenda, bijvoorbeeld hoe komt het met het verbod op de grote containertransporten.